

Titulació	Tipus	Curs
Arqueologia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: Jordi Cortadella Morral

Correu electrònic: jordi.cortadella@uab.cat

Equip docent

Rafael Mico Perez

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Per dotar a l'alumnat d'una formació bàsica en els conceptes, teories i hipòtesis explicatives sobre les societats del passat que es deriven dels estudis arqueològics, cal que l'alumnat tingui uns coneixements previs en Prehistòria i Història en general, des de l'Antiga fins a la Contemporània.

Objectius

- Buscar, seleccionar i gestionar informació de forma autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, publicacions especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
- Adquirir habilitats per a l'anàlisi crítica de textos arqueològics, identificant i contextualitzant històricament els problemes plantejats i els recursos teòrics i metodològics emprats per a la seva resolució.
- Reconèixer i posar en pràctica les següents habilitats per al treball en equip: compromís amb el mateix, hàbit de col·laboració, capacitat per incorporar-se a la resolució de problemes.
- Debatre a partir del coneixement especialitzat adquirit en un context interdisciplinari.

Resultats d'aprenentatge

1. CM05 (Competència) Aplicar mitjançant respostes innovadores els procediments teòrics i metodològics de l'arqueologia a les demandes de la societat.

2. CM06 (Competència) Reconèixer les implicacions ètiques i socials dels diferents plantejaments i propostes teòriques de l'arqueologia per a adequar l'anàlisi a les exigències dels valors i les pràctiques democràtiques lluny de les manipulacions ideològiques.
3. CM07 (Competència) Plantejar una conceptualització teòrica i metodològica de l'arqueologia coherent amb perspectives inclusives i no sexistes del passat.
4. KM07 (Coneixement) Reconèixer l'estructura de l'arqueologia com a ciència tant en el pla teòric (epistemològic i ontològic) com metodològic a partir de la seva diversitat teòrica i dels principals debats actuals.
5. KM08 (Coneixement) Identificar les aportacions de disciplines com l'antropologia, la sociologia, la teoria econòmica, la geografia, l'epistemologia i la filosofia de la ciència a la teoria arqueològica.
6. KM09 (Coneixement) Reconèixer els biaixos androcèntrics principals en els relats arqueològics i, específicament, en les categories ontològiques dels estudis socials per a desenvolupar anàlisis inclusives que incorporin problemàtiques rellevants relacionades amb les dones.
7. SM07 (Habilitat) Aplicar l'estructura lògica de l'arqueologia com a ciència per a identificar els processos que sustenten els raonaments principals a fi de poder analitzar els processos d'inferència i generació d'informació arqueològica i proporcionar-ne una visió pròpia.
8. SM08 (Habilitat) Explicar sintèticament les propostes explicatives principals del passat de les diferents escoles teòriques en arqueologia, valorant-ne tant fortaleeses com debilitats.

Continguts

S'exposaran les directrius teòriques i l'estructura metodològica de la disciplina arqueològica i es revisarà críticament el desenvolupament històric de l'arqueologia des dels seus orígens fins a l'actualitat.

1. Arqueologia i món antic.
2. Els paradigmes medieval, modern i il·lustrat.
3. Evolucionisme, difusionisme, particularisme i funcionalisme.
4. L'escola històrico-cultural: principis generals.
5. L'escola històrico-cultural i les tipologies cronoculturals.
6. L'arqueologia processual (*New Archaeology*) i el projecte d'una arqueologia científica.
7. El pensament postmodern i les arqueologies postprocessuals: perspectives crítiques i reivindicació interpretativa.
8. Materialisme històric i arqueologia: plantejaments des de V. G. Childe fins a l'actualitat.
9. Propostes i perspectives emergents en arqueologia.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	40	1,6	CM05, CM06, KM08, KM09
Tipus: Supervisades			
Seminaris pràctics d'aula	20	0,8	CM07, KM07, SM07, SM08

Treball i estudi individual o en grup	78	3,12	CM06, CM07, KM09, SM07
---------------------------------------	----	------	------------------------

L'assignatura es compon de classes teòriques i seminaris.

- A les classes teòriques s'introduiran els continguts centrals de cadascun dels temes, tot relacionant els diferents corrents teòrics amb el seu context històric i les problemàtiques que tracten de resoldre.

- En els seminaris s'efectuaran treballs en equip d'anàlisi d'aplicacions teòriques en la pràctica de l'arqueologia.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Lliurament de treballs	50	0	0	CM05, CM06, KM08, KM09
Presentació de treball i debat en aula	20	10	0,4	CM07, KM07, SM07, SM08
Proves teòriques	30	2	0,08	CM06, KM07, KM09, SM08

L'assignatura serà avaluada mitjançant treballs individuals i/o en grup, presentacions públiques i proves escrites.

El sistema d'avaluació s'organitza en 3 mòduls, cadascun dels quals tindrà assignat un pes específic en la qualificació final:

- Mòdul de lliurament de treballs: en aquest mòdul s'avaluaran els treballs presentats durant el curs.
- Mòdul de presentacions públiques i debats en aula (seminari).
- Mòdul de proves escrites per reforçar la comprensió del vocabulari tècnic i dels models teòrics. Aquest mòdul quedarà restringit a la reavaluació.

Per accedir a la reavaluació, cal haver-se presentat a totes les activitats avaluable i haver superat com a mínim la meitat (nota de tall: 4 punts sobre 10).

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En aquesta assignatura es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà de: (i) identificar quines parts han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i comporta que l'activitat s'avaluï amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Bibliografia

(el llistat bibliogràfic pot ser ampliat en el moment de tractar temes concrets)

Binford, L. R. (1962), "Archaeology as anthropology", *American Antiquity*, 28: 217-225.

Binford, L. R. (1988), *En busca del pasado. Descifrando el registro arqueológico*. Crítica, Barcelona.

Castro, P.V., Gili, S., Lull, V., Micó, R., Rihuete, C., Risch, R. i Sanahuja, Mª E. (2001), "Teoría de la producción de la vida social. Un análisis de los mecanismos de explotación en el sudeste peninsular (ca. 3000-1550 cal ANE)", *Astigi Vetus*, 1, pp. 13-54.

Childe, V. G. (1984), *La evolución social*. Alianza, Madrid.

Clarke, D. L. (1968), *Analytical Archaeology*. Methuen, Londres (trad. cast. *Arqueología analítica*. Bellaterra, Barcelona, 1984).

Courbin, P. (1982), *Qu'est-ce que l'archéologie?* Payot, París.

Daniel, G. (1986). *Historia de la arqueología: de los anticuarios a V. Gordon Childe*. Madrid.

Díaz-Andreu, M.; Mora, G.; Cortadella, J. (coord.) (2009). *Diccionario histórico de la arqueología en España (siglos XV-XX)*. Madrid.

Gándara, M. (1981), "La vieja "Nueva Arqueología", *Boletín de Antropología Americana*, 3: 7-70.

Gutiérrez Lloret, S., (1997). *Arqueología. Introducción a la historia material del pasado*. Alicante.

Hempel, C. (1987), *Filosofía de la ciencia natural*. Alianza, Madrid.

Hodder, I. (1988), *Interpretación en arqueología. Corrientes actuales*. Crítica, Barcelona.

Johnson, M. H. (2000), *Teoría arqueológica. Una introducción*. Ariel, Barcelona.

Johnson, M. H. (2006). "Archaeology and theoretical culture". *Archaeological Dialogues*, 13: 167-182

Lambert-Karlovsky, C. (ed.) (1989). *Archaeological thought in America*. Cambridge.

Lull, V. (2005), "Marx, Producción, Sociedad y Arqueología", *Trabajos de Prehistoria*, 62 (1), pp. 7-26.

Lull, V. (2007), *Los objetos distinguidos. La arqueología como excusa*. Bellaterra Ediciones. Barcelona.

Lull, V. (2017), "¿De qué se ocupa la arqueología?", *MARQ - Arqueología y Museos*, 8, pp. 9-22.

Lull, V. i Micó, R. 1997, "Teoría arqueológica I. Los enfoques tradicionales: las arqueologías evolucionistas e histórico-culturales", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 7: 107-128.

Lull, V. i Micó, R. 1998, "Teoría arqueológica II. La arqueología procesual", *Revista d'Arqueologia de Ponent*, 8: 61-78.

Lull, V. i Micó, R. 2001, "Teoría arqueológica III. Las primeras arqueologías posprocesuales", Revista d'Arqueologia de Ponent, 11-12: 21-41.

Micó, R. (2006), "Archivos, espejos o telescopios. Maneras de hacer en arqueología", Complutum, 17, pp. 171-183.

Moro, O. (2007). Arqueología prehistórica e historia de la ciencia. Hacia una historia crítica de la arqueología. Barcelona.

Richard, N. (1992). L'invention de la préhistoire, Une anthologie. París.

Schnapp, A. (1993). La conquête du passé. Aux origines de l'archéologie. París.

Shanks, M. i Tilley, C. (1987), Re-constructing Archaeology. Theory and Practice. Cambridge University Press, Cambridge.

Shanks, M. i Tilley, C. (1987), Social Theory and Archaeology. Polity Press, Cambridge.

Trigger, B. G. (1992). Historia del pensamiento arqueológico. Barcelona.

Watson, P. J., Leblanc, S. i Redman, Ch. L. (1974), El método científico en arqueología. Alianza, Madrid.

White, L. (1982), La ciencia de la Cultura. Un estudio del hombre y la civilización. Paidós, Barcelona.

Programari

Cap programari especialitzat

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt